

Společnost urgentní medicíny a medicíny katastrof

České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně, z.s.

Zdravotnická záchranná služba Moravskoslezského kraje, Výškovická 2995/40 700 30 Ostrava – Zábřeh

Společnost urgentní medicíny a medicíny katastrof ČLS JEP se přihlásila k mezinárodnímu prohlášení o minimálních standardech pro bezpečné pracovní podmínky v oblasti urgentní medicíny. EUSEM (Evropská společnost urgentní medicíny) zvolila tématem letošní kampaně Dne urgentní medicíny (každoročně 27. května) péči o profesionály. Je to i reakcí na uplynulé dva roky s pandemií, která problémy v oblasti personálního zabezpečení a pracovní zátěže obecně zvýraznila a zhoršila. S prohlášením se jako výbor odborné společnosti zcela ztotožňujeme, neboť i u nás je nedostatek personálu jak na urgentních příjmech, tak na záchranných službách, vysoká míra přesčasové práce a obtížně dostupné nebo žádné podpůrné programy pro zdravotníky. Tento do jisté míry proklamativní text je určen především těm, kdo mohou rozhodovat o systémových změnách: politikům na všech úrovních, od komunální až po celostátní instituce a zastupitele, zřizovatelům zdravotnických zařízení, vedení jednotlivých nemocnic od ředitelů přes náměstky až po střední management. Odborná veřejnost situaci zná, denně v těchto podmínkách pracujeme. Přesto zveřejňujeme text na webu odborné společnosti – pokud komukoliv pomůže při argumentaci o vyjednávání lepších pracovních podmínek, splní tím svůj účel.

Prohlášení o minimálních standardech pro bezpečné pracovní podmínky v urgentní medicíně

Roberta Petrino, Luis Garcia Castrillo, Basak Yilmaz, Christoph Dodt, Eeva Tuunainen, Abdo Khoury a pracovní skupina Dne urgentní medicíny

Oddělení urgentního příjmu (UP) je místem, kam přichází nepředvídatelné množství pacientů s širokým spektrem jakýchkoliv onemocnění a úrazů za účelem vyšetření, stabilizace a diagnostiky. Zde se rozhoduje o dalším směřování pacienta. Zatížení UP je mimořádně obtížné předpovědět, protože značně kolísá v závislosti na aktuálních příchozech osob, na neočekávaných událostech, katastrofách a na dalších proměnných. Z těchto důvodů je nutná příprava a organizace na dostatečné úrovni tak, aby se zvládl nejen běžný provoz, ale aby byla zabezpečena i reakce na mimořádné požadavky.

Právě taková situace nastala v roce 2020, kdy byli pracovníci urgentních příjmů po dva roky vystaveni výjimečné pracovní zátěži spojené s dopady epidemie onemocnění COVID-19, a která ležela z velké části právě na nich.

Většina systémů urgentní péče nebyla na začátku připravena a během krize dostatečně podporována. To vedlo k vysoké míře vyhoření odborníků v urgentní medicíně, jak prokázal průzkum, zveřejněný v rámci kampaně u příležitosti Dne urgentní medicíny 2022 [1,2].

Společnost urgentní medicíny a medicíny katastrof

České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně, z.s.

Zdravotnická záchranná služba Moravskoslezského kraje, Výškovická 2995/40 700 30 Ostrava – Zábřeh

Jeho výsledky vyvolaly velký zájem veřejnosti; bylo by nanejvýš žádoucí, aby pracovním podmínkám zdravotníků věnovali pozornost i zřizovatelé, manažeři ve zdravotnictví i odborná komunita.

Průzkum shromáždil 1925 odpovědí, z nichž 84 % bylo od lékařů, a ukázal, že známky vyhoření vykazuje 62 % všech respondentů, přičemž asi 31 % vykazuje známky vyhoření ve dvou ze tří domén zkráceného inventáře projevů vyhoření podle Maslachové. Výrazně vyšší míru vyhoření měly ženy, nelékařští zdravotničtí pracovníci a méně zkušení odborníci. Respondenti často upozorňovali na nedostatečné personální obsazení služeb, což bylo spojeno s vyšší mírou vyhoření a s potřebou změnit zaměstnání nebo pracoviště.

Většina účastníků uvedla, že nemají přístup k podpůrným programům, které by jim pomohly vyrovnat se s těmito obtížemi.

Výsledky průzkumu byly prodiskutovány mezi odborníky během webináře, který proběhl u příležitosti Dne urgentní medicíny 27. května 2022 a jehož výsledkem bylo mnoho návrhů a připomínek. Na základě výstupů semináře formulovala pracovní skupina následující Prohlášení.

Každé oddělení urgentního příjmu by mělo mít:

1. **Odpovídající personální obsazení:** počet lékařů, zdravotních sester a zdravotnických záchranářů na UP by měl být dostatečný, aby bylo s potřebnou prioritou možné reagovat na zatížení, aniž by docházelo k přetížení personálu.
2. **Odpovídající kompetence personálu:** v každé zemi by všem lékařům pracujícím na jakémkoliv úseku urgentního příjmu měl být poskytnut základní specializovaný výcvik v urgentní medicíně. Sestry a zdravotničtí záchranáři musí mít zajištěný výcvik v urgentní a kritické péči.
3. **Odpovídající uznání od ostatních specialistů:** práce profesionála v oboru urgentní medicíny je obtížná a velmi náročná. Často není tato profesionalita dostatečně uznávána a respektována, což výrazně zvyšuje pocit frustrace.
4. **Odpovídající systém krizové připravenosti** a traumatologický plán snadno aktivovatelný v případě mimořádných událostí včetně událostí s hromadným postižením osob.
5. **Přiměřený rozvrh pracovní doby,** což zahrnuje délku směny, flexibilitu ve využívání částečných úvazků, čas vyhrazený na školení a výzkum.
6. **Přiměřený prostrový design:** UP by měl mít dostatečné prostory, které odpovídají očekávanému počtu pacientů a organizaci práce. Současně by mělo být respektováno soukromí pacientů i zdravotníků. Součástí UP by měl být prostor pro izolaci pacientů. Stavební úprava UP by měla respektovat i potřeby hendikepovaných zaměstnanců a měla by poskytovat potřebné bezpečí.
7. **Odpovídající vybavení:** UP by měl být vybaven nábytkem, lékařskými přístroji, léky, zdravotnickým materiálem a ochrannými osobními pomůckami, které pacientům i zdravotníkům umožní bezpečnou práci při dodržování etických zásad.
8. **Odpovídající podpůrnou infrastrukturu:** funkční a flexibilní IT podpora je nezbytná pro snížení administrativní a byrokratické zátěže a zvýšení efektivity a bezpečnosti.
9. **Přiměřený prostor pro odpočinek a občerstvení** během směn umístěný na klidném a tichém místě, s čistými a vyhrazenými toaletami.
10. **Odpovídající zázemí pro rodiče s dětmi:** rozumná délka rodičovské dovolené, vyhrazená doba na kojení, nutnost zajistit dostupné jesle a školky.
11. **Funkční politiku rovných příležitostí,** dávající všem bez rozdílu rasy, náboženství a pohlaví stejnou šanci na kariérní a profesní růst.

Společnost urgentní medicíny a medicíny katastrof

České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně, z.s.

Zdravotnická záchranná služba Moravskoslezského kraje, Výškovická 2995/40 700 30 Ostrava – Zábřeh

12. **Systém zajišťující vhodnou psychologickou a emocionální podporu:** urgentní medicína je stresující práce, kde jsou odborníci konfrontováni s náhlými úmrtími, velkým počtem pacientů, katastrofickými událostmi a pandemiemi. Musí být k dispozici rychlá a kompetentní podpora, která zaměstnancům pomůže vyrovnat se nadlimitní psychickou zátěží.

Doufáme, že politici a manažeři působící v oblasti zdravotní péče budou dbát našich požadavků; bylo by vysoce nezodpovědné ignorovat současnou alarmující situaci. [3]. Pokud tak neučiní, je velmi pravděpodobné, že mnoho vyhořelých profesionálů urgentní medicíny opustí svou práci, což bude mít pro pacienty katastrofální důsledky, zejména pokud by došlo k další pandemii.

Poděkování

Obsah tohoto Prohlášení o zásadách byl schválen následujícími organizacemi:

- Albánská Společnost urgentní medicíny (ASEM)
- Africká federace urgentní medicíny (AFEM)
- Celoukrajinská rada pro resuscitaci a rada pro urgentní medicínu (ARCEM)
- Asijská společnost urgentní medicíny (ASEM)
- Australská společnost urgentní medicíny (ACEM)
- Rakouská asociace pro urgentní medicínu (AAEM)
- Belgická společnost urgentní medicíny a medicíny katastrof (BeSEDiM)
- Kanadská asociace lékařů urgentní medicíny (CAEP)
- CMA – Chorvatská společnost urgentní medicíny
- Česká společnost urgentní medicíny a medicíny katastrof ČLS JEP (CSDiM/SUMMK)
- Dánská asociace urgentní medicíny (DASEM)
- Nizozemská společnost lékařů urgentní medicíny (DSEP)
- Asociace urgentní medicíny Turecka (EMAT)
- Společnost urgentní medicíny ve Finsku (FinnEM)
- Společnost urgentní medicíny Ghany (EMSOG)
- Evropská rada pro resuscitaci (ERC)
- Evropská společnost urgentní medicíny (EUSEM)
- Evropská společnost sester v urgentní medicíně (EuSEN)
- Francouzská společnost urgentní medicíny (SFMU)
- Německá asociace pro urgentní medicínu (DGINA)
- Panhelénská společnost urgentní medicíny
- Společnost urgentní medicíny v Hong Kongu (HKCEM)
- Maďarská společnost urgentní medicíny
- Mezinárodní federace pro urgentní medicínu (IFEM)
- Latinskoamerická federace urgentní medicíny (FLAME)
- Litevská asociace pro urgentní medicínu
- Norská akademie urgentní medicíny
- Polská společnost pro urgentní medicínu
- Rumunská společnost pro urgentní medicínu a medicínu katastrof
- Královská společnost urgentní medicíny (RCEM)
- Slovenská společnost medicíny katastrof a urgentní medicíny
- Společnost pro akademickou urgentní medicínu (SAEM)

Společnost urgentní medicíny a medicíny katastrof České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně, z.s.

Zdravotnická záchranná služba Moravskoslezského kraje, Výškovická 2995/40 700 30 Ostrava – Zábřeh

- Somálská asociace urgentní medicíny (SEMA)
- Španělská společnost urgentní medicíny
- Švédská společnost pro urgentní medicínu (SWESEM)
- Švýcarská společnost urgentní and záchranné medicíny (SGNOR/SSMUS)
- WONCA WORLD EM SIG

Konflikt zájmů: Autoři nemají konflikt zájmů

Odkazy

1. Petrino R, Riesgo LG-C, Yilmaz B. Burnout in Emergency Medicine professionals after 2 years of the COVID-19 pandemic: a threat to the healthcare system?. Eur J Emerg Med 2022; 29:279–284.
2. Khoury A. Burnout syndrome in Emergency Medicine: it's time to take action. Eur J Emerg Med 2022; 29:239–240.
3. Khoury A The day after. Eur J Emerg Med 2020; 27:392–393.

Překlad a komentář: Ondřej Franěk, Jana Šeblová